

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту економіки та
менеджменту

Іванна ЗАПУХЛЯК

09 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Соціальна відповідальність бізнесу

Освітній рівень	магістр <i>(назва освітнього рівня)</i>
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки <i>шифр і назва галузі знань</i>
Спеціальність	051 Економіка <i>(код і назва спеціальності)</i>
Освітня програма	Бізнес-економіка <i>(назва ОП)</i>
Статус дисципліни	обов'язкова <i>обов'язкова/вибіркова</i>
Мова викладання	українська

Розробник:

Доцент кафедри підприємництва та маркетингу, к.е.н., доцент Сергій ПОБИГУН

Схвалено на засіданні кафедри підприємництва і маркетингу

Протокол від «20» серпня 2013 року № 1.

Завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Ірина ПЕРЕВОЗОВА

Узгоджено:

Завідувач випускової
кафедри прикладної економіки

Уляна БЕРЕЖНИЦЬКА

Гарант ОП «Бізнес-економіка»

Ірина ФЕДОРОВИЧ

1 ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

<p>Мета і завдання дисципліни</p>	<p>Мета вивчення дисципліни – формування у фахівців знань з теорії та практики соціальної відповідальності і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки бізнесу.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни полягають у засвоєнні таких категорій та положень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сутність, види, еволюція, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності; - нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності; - критерії, показники та методики оцінювання соціальної відповідальності; - особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях; - сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом; - сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.
<p>Посилання на розміщення дисципліни на навчальній платформі</p>	<p>Навчально-методичне забезпечення розміщено на сторінці кафедри підприємництва та маркетингу за покликанням: https://nung.edu.ua/department/kafedra-pidpriemnictva-ta-marketingu/disciplini-metodichne-zabezpechennya Дистанційний курс на навчальній платформі MOODLE: https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=348</p>
<p>Попередні вимоги для вивчення дисципліни / пререквізити</p>	<p>Економічне управління бізнес-процесами Інвайроментальна економіка</p>
<p>Постреквізити</p>	<p>Управління проектами</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.</p> <p>5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.</p> <p>6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.</p> <p>7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.</p> <p>9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.</p> <p>11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.</p> <p>12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.</p> <p>13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.</p>

Компетентності	<p><i>Загальні:</i></p> <p>ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК5. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p><i>Спеціальні (фахові):</i></p> <p>СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.</p> <p>СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.</p> <p>СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.</p> <p>СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.</p>
Підсумковий контроль, форма	<i>іспит</i>
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	<ul style="list-style-type: none"> - уміння залишатися усвідомленим в будь-яких ситуаціях; - вміння бути тактовним і ввічливим; - уміння гідно триматися в суспільстві; - вміння проявляти інтерес до оточуючих; - вміння бути відповідальним за результат

2 ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1) щодо відвідування занять і поведінки на них

Усі види робіт слід виконувати вчасно, щоб зберегти загальний темп курсу, котрий сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. Відвідування лекцій не є обов'язковим. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Наслідками пропущених занять без поважних причин, зазвичай, стають додаткові види самостійної роботи (домашня контрольна робота, усна відповідь, тестовий контроль, презентація). Є можливість переглядати відео лекції або вивчати теоретичний матеріал в системі дистанційного навчання MOODLE. У випадку дистанційного проведення занять допускається підключення до відео зустрічей тільки з корпоративних пошт із правильним найменуванням акаунту.

2) щодо дотримання принципів академічної доброчесності

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

3) щодо оцінювання

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: лекції – 40% семестрової оцінки, практичні роботи – 60 % семестрової оцінки. Оцінювання лекційного (теоретичного) курсу проводиться у вигляді колоквиумів через форму опитування в Moodle. Оцінювання практичного курсу (практичні заняття) проводиться шляхом перевірки виконання поставлених практичних та індивідуальних завдань. Умовою допуску до семестрового контролю є виконання усіх передбачених завдань та складання структурних контролів із підсумковим семестровим рейтингом не менше 35 балів.

4) щодо кінцевих термінів (дедлайнів) та перескладання

Терміни виконання практичних завдань встановлюють залежно від складності завдань. Зазвичай це наступне практичне заняття за розкладом. У випадку протермінування оцінка знижується на 50%. Перескладання колоквиумів можливе за умови отримання оцінки менше 60% від оцінки колоквиуму і не більше одного разу. Терміни перескладання узгоджуються із викладачем. Терміни перескладання підсумкового контролю визначаються відповідним розпорядженням директора інституту та оприлюднені на сторінці кафедри підприємництва та маркетингу у розділі «Графіки консультацій та прездач».

5) щодо визнання результатів навчання у неформальній освіті (у випадку наявності такої можливості)

При вивченні курсу «Соціальна відповідальність бізнесу» можливе визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, а саме дистанційного курсу «Корпоративна соціальна відповідальність» на платформі IMPACTORIUM.ORG (<https://impectorium.org/uk/courses/korporativna-socialna-vidpovidaln/>) та/або «Соціальний менеджмент і залучення зацікавлених сторін» на платформі «Prometheus» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+SOCMANAGE101+2018_T2/about/)

Оцінювання результатів можливе за умови надання сертифікату про проходження курсу та результатів оцінювання (прогресу). Результати за рекомендованим курсом можуть бути зараховані за бажанням здобувача як:

- результат індивідуальної роботи, колоквиумів або
- шляхом нарахування додаткових балів до підсумкової оцінки.

Перевід результатів оцінювання (прогресу) за проходження курсу в поточну оцінку здійснюється наступним чином:

Результати тестування (прогрес)	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	66-70	71-75	76-80	81-85	86-90	91-95	96-100
Поточна оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Уніфікована інформація

б) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до Положення про звернення здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних з освітнім процесом, затвердженого наказом ректора університету № 43 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за посиланням <https://griml.com/L3VUV>.

7) щодо конфліктних ситуацій.

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємоповаги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про вирішення конфліктних ситуацій в ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету № 44 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за посиланням <https://griml.com/i42PI>.

8) щодо опитування здобувачів.

Після завершення курсу здобувачу надається можливість пройти опитування стосовно якості викладання дисципліни за посиланням <https://nung.edu.ua/department/yakist-osviti/04-anketuvannya>

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Обсяг навчальної дисципліни

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» згідно з чинним НП, розподіл за семестрами і видами навчальної роботи характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах	
			Семестр 2	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	4	4	4	4
Загальний обсяг часу, год	120	120	120	120
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	30	10	30	10
лекційні заняття	16	4	16	4
семінарські заняття	-	-	-	-
практичні заняття	14	6	14	6
лабораторні заняття	-	-	-	-
Самостійна робота, год,	90	110	90	110
Форма семестрового контролю	екзамен		екзамен	

3.2. Лекційні заняття

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифри модулів (М), змістовних модулів (ЗМ), та навчальних елементів (НЕ)	Модулі, змістовні модулі, навчальні елементи	Обсяг лекційних занять, год.	Літера-тура
М 1	Концепція соціальної відповідальності	16	1÷12
ЗМ 1	Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	1	
НЕ 1.1.	Суть та значення соціальної відповідальності. Історія розвитку соціальної відповідальності.		
НЕ 1.2.	Внутрішнє і зовнішнє середовище СВ. Концепція менеджменту заінтересованих сторін. Організаційне багатство і «стосункові» активи.		
НЕ 1.3	Стійкий розвиток – розуміння та сучасна парадигма		
ЗМ 2	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	1	
НЕ 2.1.	Матриця заінтересованих сторін СВ. Переваги соціальної відповідальності.		
НЕ 2.2.	Моделі соціальної відповідальності (американська, європейська, японська тощо). Міжнародні ініціативи як чинник формування і розвитку СВ		

	(Глобальний договір ООН). Вітчизняний досвід становлення СВ.		
ЗМ 3	Організаційно-економічне забезпечення управління соціальною відповідальністю.	2	
НЕ 3.1.	СВ як складова стратегії управління та чинник підвищення конкурентоспроможності організації. Моделі аналізу заінтересованих сторін.		
НЕ 3.2.	Впровадження СВ у практики і процедури компанії. Можливі загрози та шляхи мінімізації ризиків СВ.		
НЕ 3.3.	Організація діяльності з СВ. Етичні кодекси.		
НЕ 3.4.	Структурні підрозділи та комітети компаній у сфері СВ. Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти менеджера з СВ в компаніях.		
ЗМ 4	Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.	2	
НЕ 4.1.	Права людини і трудові практики як предмет СВ. Міжнародні стандарти прав людини (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про права дитини).		
НЕ 4.2.	Стандарти МОП і принципи Глобального Договору у сфері праці. Гідна праця як предмет СВ.		
НЕ 4.3.	Європейські стандарти у сфері праці. Особливості європейської моделі внутрішньої СВ. Законодавство України у сфері праці як основа СВ у відносинах з працівниками.		
НЕ 4.4.	Соціальний діалог і СВ. Кращі трудові практики та показники внутрішньої СВ: вітчизняний і зарубіжний досвід. Питання професійної етики.		
ЗМ 5	Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.	2	
НЕ 5.1.	Формування складової соціальної відповідальності у відносинах з споживачами. Міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів. Якість продукції (стандарт ISO 9000).		
НЕ 5.2.	Ведення основної діяльності організації відповідно до концепції СВ. Механізми забезпечення відповідальності у виробничій сфері.		
НЕ 5.3.	Етична поведінка компаній щодо контрагентів по бізнесу. Відповідальне управління ланцюгами постачання. Відповідальне ставлення до інвесторів та дотримання принципів корпоративного управління.		
НЕ 5.4.	Історичні аспекти залучення і розвитку громад: від патронату до соціальних інвестицій. Вплив громади на роботу компаній та відповідальність компаній перед населенням.		
ЗМ 6	Екологічна компонента соціальної відповідальності	1	
НЕ 6.1.	Суть та значення відповідального ставлення організацій до довкілля. Міжнародні документи щодо навколишнього середовища (Цілі розвитку тисячоліття, Декларація Ріо-де-Жанейро тощо) та стандарти екологічного менеджменту (серія ISO 14000).		

HE 6.2.	Законодавство України про охорону навколишнього середовища. Превентивний підхід до вирішення екологічних проблем.		
HE 6.3.	Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо. Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності організацій.		
ЗМ 7	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	1	
HE 7.1	Сутність, види та завдання соціального партнерства.		
HE 7.2.	Розвиток партнерств з місцевою владою та громадою. Участь компаній у життєдіяльності громад.		
HE 7.3.	Співпраця бізнес-структур з неурядовими організаціями. Особливості забезпечення СВ у малому та середньому бізнесі		
ЗМ 8	Моніторинг соціальної відповідальності	2	
HE 8.1.	Місце СВ у корпоративній інформаційній політиці. Побудова системи комунікацій з СВ.		
HE 8.2.	Корпоративні соціальні звіти: сутність, завдання і структура. Міжнародні стандарти звітності зі сталого розвитку (GRI - Global Reporting Initiative / Глобальна ініціатива зі звітності). Особливості соціальної звітності компаній в Україні.		
HE 8.3.	Соціальна відповідальність ЗМІ: вплив на поведінкові моделі в суспільстві. Соціальна відповідальність освіти та науки. Співпраця бізнесу і освіти. Проект міжнародного стандарту з соціальної відповідальності ISO 26000.		
ЗМ 9	Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	2	
HE 9.1.	Показники внутрішньої СВ. Методи та процедури оцінювання ефективності програм СВ.		
HE 9.2.	Модель «Лондонської групи порівняльного аналізу» і особливості її використання. Соціальний аудит. Збалансована система показників.		
HE 9.3.	Концепція потрібного результату. Методи оцінювання ділової репутації соціально відповідальної компанії. Моніторинг ефективності діяльності організації у сфері соціальної відповідальності.		
ЗМ 10	Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2	
HE 10.1	Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні		
HE 10.2	Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу		
HE 10.3	Соціальна відповідальність в умовах невизначеності, зовнішніх викликів та турбулентності		
Всього:		16	

3.3. Практичні (семінарські) заняття

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифри модулів та занять	Назви модулів та теми занять	Обсяг занять, год.	Література
М 1	Концепція соціальної відповідальності	14	
ЗМ 1	Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	1	
П 1.1	Суть та значення соціальної відповідальності. Внутрішнє і зовнішнє середовище СВ. Концепція менеджменту заінтересованих сторін.	1	
ЗМ 2	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	1	
П 1.1	Моделі соціальної відповідальності (американська, європейська, японська тощо). Вітчизняний досвід становлення СВ.	1	
ЗМ 3	Організаційно-економічне забезпечення управління соціальною відповідальністю.	2	
П 1.2	Структурні підрозділи та комітети компаній у сфері СВ.	1	
	Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти менеджера з СВ в компаніях.	1	
ЗМ 4	Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.	2	
П 1.3	Права людини і трудові практики як предмет СВ. Європейський і вітчизняний досвід	1	
	Соціальний діалог і СВ. Кращі трудові практики та показники внутрішньої СВ: вітчизняний і зарубіжний досвід. Питання професійної етики.	1	
ЗМ 6	Екологічна компонента соціальної відповідальності	1	
П 1.4	Міжнародні документи щодо навколишнього середовища Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності організацій.	0,5	
	Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо. Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності організацій.	0,5	
ЗМ 7	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	1	
П 1.4	Розвиток партнерств з місцевою владою та громадою. Участь компаній у життєдіяльності громад.	1	
ЗМ 8	Моніторинг соціальної відповідальності	2	
П 1.5	Місце СВ у корпоративній інформаційній політиці. Побудова системи комунікацій з СВ.	1	
	Корпоративні соціальні звіти: сутність, завдання і	1	

	структура.		
ЗМ 9	Оцінка результативності соціальної відповідальності	2	
П 1.6	Показники внутрішньої СВ. Методи та процедури оцінювання ефективності програм СВ.	1	
	Концепція потрійного результату. Методи оцінювання ділової репутації соціально відповідальної компанії.	1	
ЗМ 10	Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2	
П 1.7	Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні. Соціальна відповідальність в умовах невизначеності, зовнішніх викликів та турбулентності	2	
Всього:		14	

3.4. Лабораторні заняття

Лабораторні заняття не передбачені.

3.5. Завдання для самостійної роботи здобувача

Види самостійної роботи в межах даного курсу наводяться у таблиці 5.

Таблиця 5 – Види самостійної роботи

Найменування видів самостійної роботи	Кількість годин
Підготовка реферату за окремими питаннями (узгоджується із викладачем із переліку)	10
Виконання індивідуального завдання на тему «Аналіз та оцінка показників СВ підприємства на основі звітності»	50
Підготовка та складання іспиту	30
Усього годин	90

Перелік питань для підготовки реферату

1. Які передумови розвитку соціальної відповідальності бізнесу?
2. Які завдання вирішувалися в рамках соціальної відповідальності бізнесу у 1950–1960-х роках?
3. У чому суть стратегічної філантропії?
4. Які завдання вирішує корпоративна соціальна відповідальність починаючи з 1990-х років?
5. Що означає корпоративна соціальна відповідальність бізнесу?
6. У чому суть концепції корпоративного егоїзму?
7. У чому суть концепції корпоративного альтруїзму?
8. Як трактує корпоративну соціальну відповідальність підхід з позицій соціальних вимог?
9. Перед ким відповідальний бізнес із позиції зацікавлених сторін?
10. Яка основна ідея етичного підходу до соціальної відповідальності бізнесу?
11. Охарактеризуйте підхід до соціальної відповідальності бізнесу Керолла.

12. Які сфери охоплює корпоративна соціальна відповідальність?
13. У чому суть відповідальності бізнесу щодо власного персоналу?
14. Як проявляється відповідальність бізнесу на ринку?
15. Що включає відповідальне ставлення бізнесу до громади?
16. Як проявляється відповідальність бізнесу щодо навколишнього середовища?
17. На які об'єкти поширюється корпоративна соціальна відповідальність бізнесу?
18. Охарактеризуйте соціальні інвестиції бізнесу.
19. Як проявляється корпоративна соціальна відповідальність бізнесу в американській моделі?
20. Які сфери прояву соціальної відповідальності бізнесу в європейській моделі?
21. Отримання яких основних вигід відбувається в результаті провадження програм соціальної відповідальності?
22. Охарактеризуйте переваги, які отримує бізнес у результаті формування позитивного іміджу організації.
23. Як відбувається підвищення інтересу інвесторів у результаті впровадження програм соціальної відповідальності?
24. Яким чином корпоративна соціальна відповідальність бізнесу може поліпшити відносини підприємства з громадою?
25. Яким чином упровадження програм соціальної відповідальності мотивує персонал?
26. У зв'язку з якими заходами соціальної відповідальності відбувається збільшення ринкової частки підприємства?
27. Як у результаті програм соціальної відповідальності можуть зменшуватися операційні витрати?
28. У чому суть стандартів соціальної відповідальності?
29. У чому полягає сутність соціальної відповідальності для бізнесу?
30. Охарактеризуйте основні положення моделі соціальної відповідальності.
31. Як взаємодіють між собою різні складові моделі соціальної відповідальності?
32. Охарактеризуйте процес формування складової соціальної відповідальності у відносинах із працівниками.
33. Які ключові завдання соціальної відповідальності у відносинах із працівниками?
34. Охарактеризуйте еволюцію концепцій щодо формування взаємовідносин із споживачами.
35. Яка концепція побудови взаємин із споживачами, на вашу думку, властива більшості підприємств України?
36. У чому схожість і відмінність завдань маркетингу та СВ у формуванні взаємин із споживачами?
37. Охарактеризуйте процес формування соціальної відповідальності у відносинах із конкурентами.
38. Які ключові завдання формування соціальної відповідальності у відносинах із конкурентами?
39. Чому для України необхідно поетапно переходити від екологічно безпечного ведення підприємницької діяльності до розширеного відтворення довкілля?
40. У чому суть екологічної шкоди?
41. Чому бізнес-структури повинні вести соціально відповідальний бізнес на засадах екосоціального партнерства з місцевими самоврядними громадами?
42. Які заходи слід реалізувати в державі, щоб сформувати належний рівень екологічної структури в бізнес-структурах?
43. Чи зможе стати реальністю Екологічна конституція Землі?
44. У чому полягає боротьба з корупцією для держави і для бізнесу?
45. У чому виявляється роль регулятора стосунків ділової етики?

46. Якими соціальними партнерами забезпечується сталий економічний розвиток держави?
47. На яких принципах базуються взаємовідносини між соціальними партнерами?
48. Що є базовим соціальним стандартом у сфері розподілу доходів?
49. Яке призначення мінімальної зарплати?
50. У чому полягає сутність зарплати як соціально-економічної категорії?
51. Яким чином пов'язані поняття «корпоративна культура» та «корпоративна соціальна відповідальність»?
52. Що таке корпоративна культура?
53. Що таке стихійна корпоративна культура?
54. Охарактеризуйте процес формування корпоративної культури.
55. Які елементи входять до корпоративної культури та представлені в її структурі?
56. Охарактеризуйте базовий рівень корпоративної структури. У чому його відмінність від інших рівнів КК?
57. Що таке індивідуальна професійна місія працівника? Сформулюйте власну індивідуальну професійну місію.
58. Охарактеризуйте комплекс елементів, що входять до корпоративної ідеології організації.
59. Спробуйте сформулювати вимоги до корпоративної ідеології організації, що будуть відповідати вашій індивідуальній професійній місії.
60. Перерахуйте зовнішні прояви корпоративної культури організації.
61. Що таке фірмовий стиль установи? Як можна за ознаками фірмового стилю відокремити прагнення організації?
62. Дайте тлумачення основних форм логотипів.
63. Що таке організаційна культура установи?
64. Які типи організаційної культури вам відомі?
65. На які основні соціальні групи має вплив соціально відповідальний бізнес?
66. Які основні економічні фактори прибутковості соціально відповідальної корпорації?
67. Назвіть основні заходи, які здійснює компанія для підтримки суспільно корисних справ.
68. Для чого потрібна корпоративна соціальна відповідальність, якщо соціальний захист громадян має забезпечувати держава?
69. У чому суть «етики відповідальності»?

Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням з дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» є комплексне завдання на тему «Аналіз та оцінка показників СВ підприємства на основі звітності», що виконується студентами самостійно при консультуванні викладачем.

Метою індивідуальної роботи є придбання студентами досвіду в дослідженні актуальних проблем управління підприємством, розширення професійних знань, отриманих в процесі вивчення дисципліни, формування практичних навичок ведення самостійної дослідницької роботи.

В процесі виконання індивідуальної роботи студент повинен продемонструвати вміння:

- формулювати мету і завдання роботи;
- обґрунтовувати методи вирішення поставлених завдань;
- розробляти структуру роботи;
- працювати з літературними джерелами та статистичними даними;
- виявляти проблеми в рамках досліджуваної теми;
- формулювати результати своєї роботи і давати їм оцінку.

Контроль за опрацюванням тем, винесених на самостійне навчання, входить до поточного оцінювання за відповідними змістовними модулями.

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Гарбар Ж. В. Корпоративне управління та соціальна відповідальність: навч. посіб. Ч. 2: Корпоративна соціальна відповідальність / Ж. В. Гарбар, К. В. Мазур, Т. Г. Мостенська. – Вінниця: ВНАУ, 2020. – 228 с. – ISBN 978-966-924-833-6. https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=470239
2. Гусева О. Ю. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. / О. Ю. Гусева, О. В. Воскобоева, Т. Б. Хлевицька. – Київ: ДУТ, 2020. – 222 с. https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=470241
3. Побігун С. А. Соціальна відповідальність [Текст]: конспект лекцій / С. А. Побігун. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. – 82 с. – (Каф. маркетингу і контролінгу). https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=442846
4. Побігун С. А. Соціальна відповідальність [Текст]: метод. вказівки до вивчення дисципліни та самостійного вивчення дисципліни (доповнено та змінено) / С. А. Побігун. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. – 17 с. – (Каф. підприємництва та маркетингу). https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=463983

4.2 Додаткова література

5. Охріменко О. О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / О. О. Охріменко, Т. В. Іванова. – Київ: КПТІ, 2015. – 180 с. – У фонді НТБ відсутній, є електронна копія. – ISBN 978-966-683-274-3. https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=451715
6. Лешко Х. С. Корпоративна соціальна відповідальність як основа розвитку туристичного підприємства / Х. С. Лешко // Регіональна економіка. – 2021. – № 1. – С. 100-106.
7. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник / О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А.Я. Кузнецової. – К.: УБС НБУ, 2009. –
8. Лазоренко О., Колишко Р., та ін. Посібник із СВ. «Базова інформація з соціальної відповідальності» / - К.: Видавництво "Енергія", 2008.
9. Колот А. М. Соціальна відповідальність: навчальний посібник / [А. М. Колот, О. А. Грیشнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. — К.: КНЕУ, 2014. — 552 с.
10. Побігун С. А. Підходи до оцінки ефективності стратегії соціальної відповідальності / С.А. Побігун, М. Кравчук // Тенденції та вектор розвитку науки в сучасному світі: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Дніпро, 30 квітня 2018р. – Ч. 2. – Дніпро: НБК, 2018 – 84с. – С.5-8.
11. Побігун С. А. Перспективи соціального підприємництва // С.А. Побігун, М. Федунків М. // Особливості організації і розвитку власної справи в Україні: Конференція студентів, аспірантів і молодих вчених: збірник матеріалів, Івано-Франківськ, 30 травня 2018р. – Івано-Франківськ: Івано-Франківський коледж ЛНАУ, 2018 – 55с. – С.49-50.
12. Побігун С.А. Корпоративна соціальна відповідальність банків: українські реалії та доцільність застосування зарубіжного досвіду / С.А. Побігун, Н. В. Гурмак // Інвестиційно-інноваційна політика: пріоритетні галузі та потенційні джерела: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 19 травня 2018 року) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2018. – 116 с. – С. 60-63.
13. Sviatoslav KIS, Larysa MOSORA, Yurii MOSORA, Oleh YATSIUK, Galyna MALYNOVSKA, Serhii POBIHUN Personnel Certification as a necessary condition for enterprise' STAFF development Management Systems in Production Engineering Volume 28: Issue 2. ISSN: 2450-5781. <https://doi.org/10.2478/mspe-2020-0018> Published online: 26 May 2020 (121-126)
14. ПОБІГУН С. А. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНДАРТУ ISO 26000 ТА СИСТЕМИ GRI / ПОБІГУН С. А., СЕМЕНЮК О. О. // Створення ефективної фінансової інфраструктури в умовах інноваційної економіки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 9 червня 2018 р.) У 2-х частинах. – Дніпро: НО «Перспектива», 2018. – Ч. 2. – 124 с. – С.28-30.
15. Савко О.Я., Мельничук І.В., Побігун С.А. Досвід використання інструментів «зеленої» економіки у країнах Європи. «Зелена економіка» – необхідна умова сталого розвитку національної економіки України, колективна монографія / За заг. ред. О.Лі. Гальцової. Видавничий дім «Гельветика», Херсон, 2020. С.129-147. ISBN 978-699-992-320-2.
16. Ivanna Melnychuk, Oksana Savko, Serhii Pobihun, and Nataliia Havadzyn, «The impact of a country's level of economic development on environmental safety». Procedia Environmental Science, Engineering and Management, vol. 8, no. 2, pp. 441-451, 2021, Romania. eISSN: 2392 - 9545.

17. Жарська Т. М., Побігун С. А. БРЕНДІНГ НА ПРИНЦИПАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ. Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Проблеми розвитку циркулярної економіки» до 50-річчя кафедри економіки під-приємства та інвестицій. 20–21 травня 2021 року, Львів. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – С.78. Режим доступу: <https://lpnu.ua/tezy-dopovidey-mizhnarodnoyistudentskojy-naukovo-praktychnoyi-konferenciyi>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. і англ ISBN 978-966-941-603-2

18. Кізима М. З., Побігун С. А. ПРИНЦИПИ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Проблеми розвитку циркулярної економіки» до 50-річчя кафедри економіки під-приємства та інвестицій. 20–21 травня 2021 року, Львів. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – С.87-88. Режим доступу: <https://lpnu.ua/tezy-dopovidey-mizhnarodnoyistudentskojy-naukovo-praktychnoyi-konferenciyi>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. і англ ISBN 978-966-941-603-2

19. Topolnytska, T., Matskiv, R. and Pobihun, S. (2021), “Region image formation by using social communications”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8872> (Accessed 02 Jun 2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.5.70

20. Ковальський, Т. А. Соціальна відповідальність підприємницької діяльності [Текст] / Т. А. Ковальський // Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах : матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. / Сімків Л. С., гол. ред. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2020. – С. 44-46.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

21. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) <https://unglobalcompact.org/>

22. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України від 15.12.2008 - 2008 р.- № 93. -С. 89. –Ст. 3103. http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015

23. Корпоративна Соціальна Відповідальність. Відкритий інтернет-курс: <https://impactorium.org/uk/courses/korporativna-socialna-vidpovidalnl/>

24. Соціальний менеджмент і залучення зацікавлених сторін. Відкритий інтернет-курс: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+SOCMANAGE101+2018_T2

5. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ Й ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи навчання й оцінювання в межах даного курсу наводяться в таблиці 6.

Таблиця 6 – Забезпечення програмних результатів навчання відповідними формами та методами

Шифр програмного результату навчання	Методи навчання (МН)	Форми і методи оцінювання (МФО)
2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності. 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності. 6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді. 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати	МН 1 - словесні методи (МН 1.1 – лекція, МН 1.2 – розповідь – пояснення, МН 1.3 – бесіда); МН 2 - наочні методи (МН 2.4 - комп'ютерні і мультимедійні методи); МН 3 - практичні методи (МН 3.1 – вправи, МН 3.4 - практичні роботи); МН 4 – індуктивний метод; МН 5 – дедуктивний метод; МН 6 – традуктивний метод; МН 7 – аналітичний метод; МН 10 - метод узагальнення; МН 15 - проблемно-пошуковий метод; МН 17 – дослідницький метод; МН 18 - методи самостійної роботи вдома;	МФО 1 - іспит МФО 5 - усний контроль МФО 6 - письмовий контроль МФО 8 - тестовий контроль

<p>пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.</p> <p>9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.</p> <p>11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.</p> <p>12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.</p> <p>13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.</p> <p>14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.</p>	<p>МН 19 - робота під керівництвом викладача; МН 20 - інтерактивні методи (МН 20.1 - кейс-метод, МН 20.2 - дискусія, диспут, МН 20.3 - мозковий штурм, МН 20.4 - рольові і ділові ігри, МН 20.7 - бесіда-діалог)</p>	
--	--	--

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Розподіл балів, які здобувачі освіти можуть отримати за результатами кожного виду поточного та підсумкового контролів, наведено в таблиці 7.

Таблиця 7 – Розподіл балів оцінювання

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань, в т.ч.:	40
МФО 8 - тестовий контроль за матеріалами змістових модулів ЗМ1-ЗМ5	20
МФО 8 - тестовий контроль за матеріалами змістових модулів ЗМ6-ЗМ10	20
Контроль засвоєння практичних навиків, в т.ч.:	60
МФО 5 - усний контроль по ЗМ1, ЗМ 2	5
МФО 5 – усний контроль по ЗМ 3, ЗМ 4	5
МФО 5 - усний контроль по ЗМ 5	5
МФО 6 - письмовий контроль по ЗМ 6, ЗМ 7	5

МФО 5 - усний контроль по ЗМ 8	5
МФО 6 - письмовий контроль по ЗМ 9	5
МФО 5 - усний контроль по ЗМ 10	5
МФО 6 - письмовий контроль виконання індивідуальної роботи	20
МФО 6 - письмовий контроль виконання самостійної роботи	5
Усього	100

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються рівні навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, наведені в таблиці 8.

Таблиця 8 – Рівні навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Відсоток балу за виконання завдань	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач вищої освіти	
Відмінний	90...100	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для вирішення поставлених перед ним завдань
Достатній	75...89	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні недоліки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	60...74	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання

Незадовільний	менше 60	має фрагментарні знання (менше половини) у незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
----------------------	----------	--	---

Результати навчання з дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до шкали, наведеної в таблиці 9).

Таблиця 9 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS
Відмінно	90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
Добре	82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок
Задовільно	67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків
	60-66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти іспит
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота

7. ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Особливих вимог не потребує. Очне навчання: обладнання для мультимедійних презентацій: мультимедійний проектор, екран проєкційний, ноутбук, Доступ до інтернету.

Навчання під час карантину та воєнного стану – проводяться з використанням платформи Google Meet із застосуванням особистих портативних комп'ютерів студентів та засобів дистанційного навчання, розширено використовуються: електронна пошта, telegram. Ресурси науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.